

Łucja Kaprańska

Wymiana - dar w cyberprzestrzeni jako zjawiska funkcjonalne wobec społeczeństwa informacyjnego

Ekonomiczne Problemy Usług nr 57, 253-261

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

LUCJA KAPRALSKA

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

lkapral@agh.edu.pl

WYMIANA – DAR W CYBERPRZESTRZENI JAKO ZJAWISKA FUNKCJONALNE WOBEC SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Wprowadzenie

Pojęcie „społeczeństwo informacyjne” znane jest od lat 60. XX wieku, ale dopiero od lat 90. dzięki technologiom informatycznym jego idea znalazła możliwość rozwoju. Brak jednej satysfakcjonującej definicji tej nowej formacji. J.S. Nowak w artykule *Społeczeństwo informacyjne – geneza i definicje* podaje 22 określenia odnoszące się do różnorodnych aspektów tego tworu – technologicznych, ekonomicznych, społecznych¹. Na potrzeby niniejszego artykułu przytoczono definicję K. Krzysztofka i M.S. Szczepańskiego, którzy definiują społeczeństwo informacyjne jako: „społeczeństwo, w którym informacja jest intensywnie wykorzystywana w życiu ekonomicznym, społecznym, kulturalnym i politycznym; to społeczeństwo, które posiada bogate środki komunikacji i przetwarzania informacji, będące podstawą tworzenia większości dochodu narodowego oraz zapewniające źródło utrzymania większości ludzi”². Podkreśla ona wagę tak informacji jako podstawowego zasobu społeczeństwa informacyjnego, jak i środków komunikowania, bez których nie mogłaby ona odgrywać w nim swej przewodniej roli.

Wśród tych środków komunikowania najważniejszy jest Internet. Socjologia bada – między innymi – jego wpływ na przemiany więzi społecznych, nowe wirtu-

¹ J.S. Nowak, *Społeczeństwo informacyjne. Geneza i definicje*. [www.silesia.org.pl/.../ Nowak Jerzy_Spoleczenstwo_informacyjne-geneza_i_definicje.pdf](http://www.silesia.org.pl/.../Nowak_Jerzy_Spoleczenstwo_informacyjne-geneza_i_definicje.pdf)

² K. Krzysztofek, M. Szczepański, *Zrozumieć rozwój. Od społeczeństw tradycyjnych do informacyjnych*, Wyd. UŚ, Katowice 2002, s. 170.

alne wspólnoty, zmianę stosunków międzyludzkich wskutek CMC – komunikacji zapośredniczonej przez Internet, nowe typy społecznego wykluczenia i inkluzji, relacje światów *on line* i *off line*. Czy w cyberprzestrzeni mamy do czynienia ze zjawiskami społecznymi jakościowo nowymi, czy jest to inna forma znanych społecznych zachowań, które wymagają redefinicji? Rodzi to dalsze pytania o istotę świata społecznego Internetu, a tym samym o charakterystykę społeczeństwa informacyjnego.

Zagadnienie podjęte w niniejszym artykule lokuje się w zakreślonej powyżej przestrzeni badawczej. Dotyczy ona wolnej wymiany informacji w sieci. Przedstawiono charakterystyczne zjawiska z różnych sfer życia społecznego Internetu, takie jak wymiana p2p (peer to peer), kultura hakerska, ruch wikipedystów, grupy wsparcia, trend WEB 2.0, by pokazać istotę dzielenia się zasobami Internetu przez jego użytkowników. Do analizy tych zjawisk zostały użyte kategorie kultury daru i ekonomii daru często stosowane w odniesieniu do Internetu oraz pojęcia daru i wymiany znane z teorii antropologicznych B. Malinowskiego, M. Maussa i innych badaczy. Charakteryzując poddane badaniu zjawiska, autorka stara się pokazać istotę daru w Internecie oraz jego funkcjonalność dla społeczeństwa informacyjnego.

1. Dar i wymiana w teorii socjologicznej

Teoretyczne rozważania na temat istoty i społecznego znaczenia daru zawdzięczamy m.in. M. Maussowi i B. Malinowskiemu. W świetle ich pism dar to prezent dawany komuś, często będący dystrybucją dóbr (materialnych i symbolicznych), występujący w społecznościach, które określa się mianem pierwotne, prymitywne jak i – o czym pisał Mauss – w społecznościach, które charakteryzuje wyższy stopień komplikacji stosunków społecznych. W pracy *Szkic o darze. Forma i podstawa wymiany w społeczeństwach archaicznych* przedstawia wymianę darów jako całościowy fakt społeczny, przy czym – co ważne dla dalszych rozważań – wymianie podlega wszystko, co ma wartość społeczną. Oprócz dóbr materialnych to także „...uprzejmości, festyny obrzędy, usługi wojskowe, kobiety, dzieci, tańce, święta, jarmarki (...)”³. Z kolei Malinowski w licznych pracach, pisząc o darze i jego odwzajemnianiu, mówi, iż zasada wzajemności „jest integralnym rezultatem wewnętrznej symetrii wszelkich transakcji społecznych, symetrii wzajemności usług, bez której żadna pierwotna społeczność nie mogłaby się obyć”⁴. R. Benedict, opisując potłacz, stwierdza, że dar jest wpisany w ciąg zachowań rywalizacyjnych między zbiorowościami i jednostkami, a obdarowywanie się to sposób na budowę

³ M. Mauss, *Szkic o darze. Forma i podstawa wymiany w społeczeństwach archaicznych*. w: *Socjologia i antropologia*, PWN, Warszawa 1973, s. 217.

⁴ B. Malinowski: *Szkice z teorii kultury*, PWN, Warszawa 1958 s. 327.

prestżu⁵. Teorie Maussa i Malinowskiego dały początek trzem szkołom, które w różny sposób odnosiły się do daru. I tak F. Barth i P. Bourdieu postrzegali wymianę jako metaforę interakcji społecznych; D.M. Sahlins budował teorię prokapitalistycznego systemu ekonomicznego, dla którego dawanie i odwzajemnianie jest jednym z trzech podstawowych sposobów dystrybucji dóbr; C. Levy-Strauss odnosił wymianę do teorii pokrewieństwa⁶. Klasyk socjologii E. Durkheim w dziele *O podziale pracy społecznej* uznał, iż wymiana dóbr i usług jest podstawą społeczeństw o solidarności organicznej⁷.

F. Znaniecki pisał, iż „dar jest najprostszą formą, w której wyraża się solidarność, ponieważ oznacza najprostszą formę pomocy”⁸, także G. Homans, tworząc teorię wymiany społecznej, czerpał z teorii antropologicznej⁹. W świetle przytoczonych teorii dar można zdefiniować jako prezent dawany komuś, który jest dobrowolny, powinien wykluczać interesowność ofiarującego i pochodzić jedynie z chęci ofiarowania czegoś. Jednak, będąc dobrowolny, jest oczekiwaną formą zachowania społecznego. Inne jego cechy:

- dar jest cenioną formą zachowania tak w stosunkach między jednostkami, jak i pomiędzy grupami/wspólnotami,
- ważna jest ekwiwalencja wobec otrzymanego podarku,
- dar zakłada trzy obowiązki – dawania, otrzymywania, zwracania,
- dar jest elementem komunikacji społecznej i elementem kultury, jest wyrazem solidarności i formą kontraktu wiążącego darczyńcę i odbiorcę daru,
- dar może przyjąć postać tak dobra materialnego, jak i symbolicznego (w tym słowa)¹⁰,
- wzajemność daru nie oznacza, że musi być zwrócony tej samej osobie.

Mauss pisze za Malinowskim, iż niektóre rzeczy „dane są jednostce tylko pod warunkiem, że uczyniony będzie z niej użytek dla kogoś innego bądź będzie przekazana osobie trzeciej, partnerowi odległemu (...)”¹¹. Jest to cecha daru, która, jak się wydaje, znajduje zastosowanie w odniesieniu do wymiany informacji, której dotyczy niniejsza praca.

⁵ R. Benedict, *Wzory kultury*, PWN, Warszawa 1966, s. 273-294.

⁶ por. *Dictionary of Anthropology*, <http://www.anthrobase.com/Dic/eng/index.html>

⁷ E. Durkheim, *O podziale pracy społecznej*, PWN, Warszawa 1999.

⁸ W. Thomas, F. Znaniecki, *Chłop polski w Europie i Ameryce*, LSW, Warszawa 1976, s. 156.

⁹ Z. Staszczak, *op.cit.*, 379.

¹⁰ A. Zambrzycka-Kunachowicz: *O możliwościach analizy wymiany darów*, w: *Zeszyty Naukowe UJ, Prace Etnograficzne*, z. 18, Kraków 1983, s. 7-13.

¹¹ M. Mauss, *op.cit.*, s. 24.

2. Dar – wymiana w sieci

W odniesieniu do Internetu, gdzie często jego użytkownicy wymieniają się szczególnym dobrem, jakim jest informacja, używane jest pojęcie „kultura daru” i „ekonomia daru”. Spotkać je można m.in. w pracach takich badaczy jak M. Castells, H. Rheingold czy E.S. Raymond. W Polsce pisał o tym m.in. P. Zawojcki¹². Kultura daru jest tam rozumiana jako społeczność kierująca się w swym zachowaniu określonym zbiorem wartości i norm, „...w której status społeczny i relacje tworzone są w oparciu o bezinteresowną wymianę dóbr”¹³, zaś ekonomia darów jest definiowana jako „system ekonomiczny, w którym uczestniczący przekazują dobra na poczet kształtowania dobrobytu swojej społeczności. Przykładem (...) jest środowisko naukowe – naukowiec prowadzący badania tworzy dokumentację, przekazując ją innym naukowcom, ci z kolei odnoszą się do wyników prac swych poprzedników. W efekcie wszyscy korzystają na zwiększającej się bazie wiedzy”¹⁴. Obie definicje wskazują na szczególny charakter dobra, które jest w kulturze daru wymieniane – informację.

2.1. Hakerzy jako przykład kultury daru

W literaturze przedmiotu haker to ekspert od sieci komputerowych, wykwalifikowany programista, często uzdolniony nastolatek, który pracuje nad programami, ulepsza je i dzieli się swoimi odkryciami z innymi. Włamanie do systemu służy pokazaniu luk w zabezpieczeniach oprogramowania i nie jest działaniem na czyjąś szkodę, albowiem podstawowa zasada etyki hakerskiej mówi, iż haker nie będzie szkodził¹⁵. Takimi cechami odznacza się m.in. inicjatywa Ruch na rzecz Wolnego Oprogramowania i ruch tzw. *open source*, opisywane przez innymi wspomnianych M. Castellsa¹⁶ i E.S. Raymonda¹⁷, którzy podkreślają jego znaczenie dla rozwoju Internetu. Propagatorem pierwszej idei jest R.M. Stallman, on też stworzył ideę *copyleft* (jako opozycji lub raczej alternatywy dla *copyrights* – praw autorskich) – według którego wolno wykorzystywać i zmieniać programy komputerowe, ale ulepszona wersja winna być dystrybuowana na podobnych warunkach, by inni mo-

¹² Por. M. Castells, *Galaktyka Internetu*, wyd. REBIS, Warszawa 2003, P. Zawojcki, *Cyberkulturowa rewitalizacja ekonomii daru*, w: *Opcje* 2006, nr 3. Także: <http://www.transaction.net/press/tomorrow.html>

¹³ http://pl.wikipedia.org/wiki/Kultura_daru%C3%B3w

¹⁴ http://pl.wikipedia.org/wiki/Ekonomia_daru%C3%B3w

¹⁵ M. J. Weber, *Naruszanie prywatności. Wielki Brat i korporacyjni hackerzy*, Wyd. Mi-kom, Warszawa 2004, s. 103- 132.

¹⁶ M. Castells, op. cit., s. 57-65.

¹⁷ E.S. Raymond, *The Hacker Milieu as Gift Culture*, <http://www.catb.org/~esr/writings/cathedral-bazaar/homesteading/index.html>

gli skorzystać¹⁸. Wszystko to służy dobru społeczności Internetu, zaś obowiązek działania na rzecz tej społeczności również jest jedną z zasad etyki hakerskiej. Wolne jest oprogramowanie, które należy do całej społeczności sieci. Jednak dar wymaga wzajemności, rewanżem tym jest prestiż i podziw dla hakerskich umiejętności¹⁹.

2.2. Wikipedia i jej agendy

Do kultury daru zaliczyć także można Wikipedię. Udostępnia ona informacje za darmo, a oparta jest na aktywności grupy wolontariuszy bez wynagrodzenia umieszczających hasła lub ulepszających już istniejące na wirtualnych stronach encyklopedii. Wikipedia ma wiele agend – projektów, które znacząco rozszerzają jej działalność. Są to m.in. *Wikinews* – serwisy nowych wiadomości, *Wikisłownik*, *Wikiźródła*, *Wikiwersytet* (nazwany wspólnotą wolnej wiedzy) i *Wikibooks*, udostępniające podręczniki z różnych dziedzin. Wikibooks działa pod hasłem przewodnim *Think free – Learn free*, oddającym istotę tej aktywności, którą jest dzielenie się wiedzą. Można skorzystać z zamieszczonych tam materiałów bez opłat, co nie oznacza bez żadnych ograniczeń. Uregulowania prawne nawiązują do idei *copyleft* lub podobnych rozwiązań proponowanych przez propagujących wolną kulturę w Sieci organizacji *Creative Commons*. (CC). Jest to najpopularniejsza, ale nie jedyna internetowa encyklopedia. Wymienić można choćby WIEM.pl, liczne słowniki, poradniki językowe, ściągę, portale wiedzy. Inne podobne zjawiska to darmowy dostęp do wirtualnych bibliotek udostępniających e-booki. Każda z tych inicjatyw oferuje wiedzę i jednocześnie zachęca do jej tworzenia i podarowania jej innym²⁰.

3. Dar indywidualny w sieci

Prócz działań o charakterze na poły instytucjonalnym jak powyższe w sieci możemy spotkać spontaniczne zachowania milionów pojedynczych osób, wpisujące się w ideę kultury daru. Przykładów jest wiele, począwszy od uzyskiwania odpowiedzi na pytania postawione na dowolnym forum internetowym po projekty tak

¹⁸ http://www.livinginternet.com/i/ia_hackers_stallman.htm

¹⁹ M. Castells, op.cit., s. 59.

²⁰ Udostępnianie oprogramowania i dzielenie się innymi zasobami sieci – w tym filmami, muzyką, literaturą jest inaczej oceniane przez użytkowników, inaczej przez twórców i prawo. Społeczność Internetu próbuje znaleźć sposoby, by pogodzić sprzeczne racje internatów i prawa autorskie twórców. Takie inicjatywy jak wspomniane CC, działania L. Thorwaldsa upowszechniającego system operacyjny Linux za darmo w sieci pokazują kierunki takich rozwiązań. Por. Ł. Kaprańska, *Internet i kultura darów*, w: *Co łączy, co dzieli Polaków czyli społeczeństwo informacyjne w działaniu*, pod red. L.H. Habera i S. Jędrzejewskiego, Wyd. KUL, Lublin 2008, s. 143-155.

pracochłonne jak umieszczanie w sieci tłumaczeń książek przez fanów. W 2007 roku prasa informowała o nastolatku z Francji, który przełożył powieść o Harrym Potterze i umieścił go w Sieci, by miłośnicy tej powieści nie musieli czekać na oficjalne wydanie²¹. W Polsce do roku 2007 działała grupa tłumaczy napisów do filmów ściąganych z sieci w wersji oryginalnej. Przetłumaczone na własny użytek napisy umieszczali na stronie z tłumaczeniami, gdzie można je było pobrać za darmo²².

Szczególnym przykładem daru są liczne grupy wsparcia działające w sieci, obejmujące osoby, które dzielą się doświadczeniem związanym ze wspólnym problemem, np. zdrowotnym, oferują wsparcie emocjonalne i pomoc 24 godziny na dobę, informacje i rozwiązania²³. Umożliwiają one wymianę poglądów w trudnych kwestiach, pozwalają uzyskać wsparcia w ciężkich chwilach, integrują jednostki.

Są to drobne przykłady z morza zjawisk, jakim jest samorzutna wymiana p2p w Internecie. Najobszerniejszym zjawiskiem wartym wspomnienia jest tzw. trend WEB 2.0. Jest on określany jako architektura uczestnictwa – interaktywne narzędzie i strony WWW, które umożliwiają, a nawet zachęcają do dzielenia się informacją, treściami przez siebie stworzonymi i posiadanymi zasobami „informacji, wiedzy, kultury, emocji, przeżyć doznań”²⁴. Każdy może z tych zasobów czerpać i je tworzyć. Jak pisze R. Barbrook, „większość użytkowników Internetu współpracuje ze sobą bez pośrednictwa pieniędzy i polityki. Nie przejmując się prawami autorskimi, ofiarowują oni i otrzymują informację nie myśląc o formie zapłaty”²⁵. Określa tę aktywność mianem *hi-tech gift economy*. Podkreślmy po raz kolejny – dobrem w tej wymianie jest przyjmująca różną formę informacja. Inaczej niż dobro materialne może być zwielokrotniona i kopiowana, a darowanie jej nie powoduje uszczerplenia zasobów. Justyna Hofmokl nazywa ten typ użytkowania nie-rywalizacyjnym, charakterystycznym dla zasobów otwartych, do których należy Internet – nowe wspólne dobro²⁶.

Podsumowanie

Powyższe przykłady pokazywały, jak istotny dla społeczności Internetu jest wolny obieg przyjmującej różne formy informacji. Zjawisko to ujmowane było jako

²¹ <http://kutek.jogger.pl/2007/08/13/aresztowano-autora-tlumaczenia-harry-ego-pottera>

²² <http://fakty.interia.pl/salon24/lipszyc/news/tlumacze-przypinaja-oporniki,916985>

²³ M. Grabowska, *Wartość dodana Internetu na przykładzie internetowych grup wsparcia*, w: J. Kurczewski (red.), *Wielka Sieć*, wyd. Trio, Warszawa, 2006.

²⁴ A. Keen, *Kult amatora. Jak Internet niszczy kulturę*, WAiP, Warszawa 2007, s. 11-12.

²⁵ R. Barbrook, *The Hi-Tech Gift Economy*, w: *Cybersociology Magazine: Issue Five 2005*, http://www.cybersociology.com/files/5_barbrook.html

²⁶ J. Hofmokl, *Internet jako nowe wspólne dobro*, WAiP, Warszawa 2009.

dar, który dajemy i otrzymujemy od innych. Można wskazać wiele aspektów tej wymiany:

1. Wymiana daru, jakim jest informacja, integruje jednostki, jest funkcjonalna wobec tworzonych za pomocą Internetu więzi społecznych, dostarcza jej uczestnikom ważnych społecznych wartości, jakimi są prestiż, wysoka samoocena, solidarność, poczucie wspólnotowości.
2. Pełni funkcje użyteczne – zaspokajają potrzeby informacyjnych użytkowników sieci, pozwala na szybki dostęp do istotnego zasobu, jakim jest informacja.
3. Zastępuje niekiedy wymianę towarowo-pieniężną charakterystyczną dla społeczeństwa przemysłowego i świata *offline*, co powoduje zwiększenie liczby tych, których obejmuje swoim zasięgiem (funkcje ekonomiczne).
4. Optymalizuje istniejący stan rzeczy w społeczeństwie informacyjnym poprzez ulepszanie oprogramowania.
5. Jest funkcjonalna wobec potrzeb społeczeństwa informacyjnego, także poprzez pokazanie, jak ważnym zasobem jest wiedza i informacja.

Dodać należy, że wymiana w Internecie doczekała się analiz ze strony ekonomistów. W pracach *Bogactwo sieci, Jak społeczna produkcja zmienia rynek i wolność*²⁷ oraz *Wikinomia. O globalnej współpracy która zmienia wszystko*²⁸ pokazano, jak obecne w środowisku Internetu otwartość, współpraca, dzielenie się i globalne działanie zmieniają gospodarkę, tworzą kapitał społeczny i społeczne więzi. Tym samym spontaniczne zachowania internautów i zinstytucjonalizowana aktywność niektórych z nich wpisują się w nowe zjawisko zwane produkcją partnerską, będąc początkiem alternatywnej ekonomii społeczeństwa informacyjnego. Być może jesteśmy świadkami rodzenia się nowego zjawiska, a dary krążące w Internecie są tylko jego zwiastunami.

Literatura

1. Benedict R., *Wzory kultury*, PWN, Warszawa 1966.
2. Benkler Y., *Bogactwo sieci. Jak społeczna produkcja zmienia rynek i wolność*, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.
3. Blau, *Wymiana jako podstawowa siła życia społecznego*, w: M.Kempy, J. Szmatka (red.), *Współczesne teorie wymiany*, PWN, Warszawa 1992.
4. Castells M., *Galaktyka Internetu*, wyd. REBIS, Warszawa 2003.
5. Durkheim E., *O podziale pracy społecznej*, PWN, Warszawa 1999.

²⁷ Y. Benkler, *Bogactwo sieci. Jak społeczna produkcja zmienia rynek i wolność*, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa, 2008.

²⁸ D. Tapscott, A.D. Williams, *Wikinomia. O globalnej współpracy, która zmienia wszystko*, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.

6. Grabowska M., *Wartość dodana Internetu na przykładzie internetowych grup wsparcia*, w: J. Kurczewski (red.), *Wielka Sieć*, wyd. Trio. Warszawa, 2006.
7. Hofmokr J., *Internet jako nowe wspólne dobro*. Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
8. Keen A., *Kult amatora. Jak Internet niszczy kulturę*. Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2007.
9. Kaprańska Ł., *Internet i kultura daru*, w: L.H. Haber, S. Jędrzejowski (red.), *Co łączy, co dzieli Polaków czyli społeczeństwo informacyjne w działaniu*, Wyd. KUL, Lublin 2008.
10. Krupkova J., *Z problemów klasyfikacji darów w czeskiej kulturze ludowej*, w: *Zeszyty Naukowe UJ, Prace Etnograficzne*, z. 25, Kraków 1988.
11. Krzysztofek K., Szczepański M., *Zrozumieć rozwój. Od społeczeństw tradycyjnych do informacyjnych*, Wyd. UŚ, Katowice 2002.
12. Malinowski B., *Szkice z teorii kultury*, PWN, Warszawa 1958.
13. Malinowski B., *Argonauci Zachodniego Pacyfiku. Relacje o poczynaniach i przygodach krajowców z Nowej Gwinei*, PWN Warszawa 1981.
14. Mauss M., *Szkic o darze. Forma i podstawa wymiany w społeczeństwach archaicznych*, w: *Socjologia i antropologia*, PWN, Warszawa 1973.
15. Staszczak Z. (red.), *Słownik etnologiczny. Terminy ogólne*, PWN, Warszawa 1987.
16. Thomas W. I., Znaniecki F., *Chłop polski w Europie i Ameryce*, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa.
17. Tapscott D., Williams D.A., *Wikinomia. O globalnej współpracy, która zmienia wszystko*. Wyd. Akademickie i Profesjonalne. Warszawa 2008.
18. Zambrzycka-Kunachowicz A., *O możliwościach analizy wymiany darów*, w: *Zeszyty Naukowe UJ, Prace Etnograficzne*, 18. Kraków 1983.
19. Weber M.J., *Naruszanie prywatności. Wielki Brat i korporacyjni hackerzy*, Wyd. Mikom, Warszawa 1984.
20. Zawojski P., *Cyberkulturowa rewitalizacja ekonomii daru*, w: *Opcje*, 2006/ nr 3.
21. *Dictionary of Anthropology*, <http://www.anthrobase.com/Dic/eng/index.html>
22. Barbrook R.: *The Hi-Tech Gift Economy*. http://www.cybersociology.com/files/5_barbrook.html
23. Nowak J.S., *Spoczczenstwo informacyjne. Geneza i definicje*. www.silesia.org.pl/.../Nowak_Jerzy_Spoczczenstwo_informacyjne-geneza_i_definicje.pdf
24. Raymond E. S.: *The Hacker Milieu as Gift Culture*, <http://futurepositive.synearth.net/stories/storyReader%24223>
25. Rheingold H., *The Internet and the Future of Money*, <http://www.transaction.net/press/tomorrow.html>
26. <http://pl.wikibooks.org/wiki/Wikibooks>
27. http://pl.wikipedia.org/wiki/Ekonomia_dar%C3%B3w
28. <http://fakty.interia.pl/salon24/lipszyc/news/tlumacze-przypinaja-oporniki,916985>

29. <http://kutek.jogger.pl/2007/08/13/aresztowano-autora-tlumaczenia-harry-ego-pottera>

THE EXCHANGE – GIFT ON THE INTERNET AS MEANINGFUL FACTORS FOR INFORMATION SOCIETY

Summary

The main issue of the paper is the role of exchange of information, knowledge and other resources of the Internet. Author examines several types of the exchange of gifts in cyberspace and underlines a common its similarity to a traditional behavior known from *off line* social life of contemporary societies as well as primitives tribes from the past. This activity is described as gift culture or/and gift economy and is displayed on the background of the theory of gift existing in anthropology and sociology. The article discusses the growing role of the exchange of the digital goods in many aspects of the information society.

Translated by Lucja Kapralska